

Силабус курсу ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ЛІДЕРСТВА

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність – 012 Дошкільна освіта

Освітньо-професійна програма – «Дошкільна освіта. Інклюзивна освіта»

Дисципліна циклу: вибіркова

Рік навчання: 2, Семестр: 4

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

Доцент кафедри освітології і педагогіки, к.е.н. Білоус Ірина Ігорівна

Контактна інформація

1982bilous@gmail.com, тел.. +3809600003729

Опис дисципліни

Дисципліна «Психологія педагогічного лідерства» спрямована на ефективне формування і розвиток лідерських якостей студентів і прояв лідерства в освітній діяльності педагога. Вивчаючи дисципліну, студенти набувають практичних вмінь використання отриманих знань та умінь керування людьми в процесі професійної діяльності.

Метою вивчення навчальної дисципліни "Психологія педагогічного лідерства" є формування у студентів системного розуміння психологічних аспектів педагогічного лідерства, розвиток навичок аналізу та застосування лідерських стратегій у педагогічній діяльності. Дисципліна спрямована на оволодіння знаннями про механізми формування та функціонування лідерства в освітньому середовищі, а також на розвиток особистісних якостей, необхідних для ефективного керівництва та управління освітнім процесом.

Структура курсу

Години (лек./практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/6	Лідерство як соціально-психологічний феномен. Основи педагогічного лідерства	Розглянути предмет, завдання, проблематику дисципліни. Знати визначення основних понять та психологічний зміст поняття «лідерство». Дослідити ключові ролі, функції та відповідні якості лідера. Розглянути обставини, що зумовлюють потреби суспільства в лідерах. Знати відмінності та спільні риси лідера та менеджера. Знати визначення педагогічного лідерства: концепція та важливість в освітньому середовищі. Вивчити історія розвитку концепції лідерства в освіті. Дослідити ролі та функції педагогічного лідера в освіті. Вивчити основні якості та навички ефективного педагогічного лідера:	Опитування

		комунікація, емпатія, стратегічне мислення. Дослідити вплив педагогічного лідерства на здобувачів освіти та викладачів: переваги та результати. Знати види та стилі лідерства в педагогіці. Вміти виявляти серед студентів потенційних лідерів.	
2/ 4	Психологічні аспекти феномену лідерства	Знати спільне й відмінності між керівництвом і лідерством, а також вимоги до лідера як особистості та професіонала. Дослідити динаміку психологічних процесів формування лідера. Вивчити теоретичні основи психології лідерства та основні психологічні теорії лідерства (трансформаційне, транзакційне, ситуаційне). Знати психологічні характеристики, які визначають лідерські якості, особистісні якості лідера. З'ясувати роль особистісних рис у формуванні лідерства. Дослідити взаємозв'язок між особистісними рисами і ефективністю лідерства.	Тести, опитування
4/ 4	Традиційні моделі та сучасні концепції лідерства	Ознайомитися з теоріями лідерських якостей, біхевіористичними моделями лідерства, теоріями лідерства X, Y, Z, моделями ситуаційного лідерства. Дослідити портрет сучасного лідера в освіті. Знати різні концепції лідерства (інтеграційну, атрибутивну, харизматичну, перетворювальну лідерства). Розглянути модель розподіленого лідерства, теорія дистрибутивного лідерства теорії емоційного лідерства.	опитування
4/ 4	Типологія та стилі лідерства	Знати визначення та основи типології лідерства. Дослідити типологію лідерства за критеріями. Вивчити основні типи лідерства. Трансформаційне лідерство. Автентичне лідерство. Розподілене лідерство. Ситуаційне лідерство. Харизматичне лідерство. Службове лідерство. З'ясувати роль лідера в освіті. Розглянути індивідуальні стилі лідерства. Дослідити вплив стилів лідерства на ефективність організації і команду.	Тести, опитування
2/4	Лідерські компетенції. Сучасні технології підготовки лідера в освіті	Дослідити сучасні вимоги до лідерських компетенцій в освіті. Огляд ключових компетенцій, необхідних освітнім лідерам в умовах сучасних освітніх реалій. З'ясувати вплив нових викликів і змін у системі освіти на лідерські компетенції. Вміти оцінювати лідерські компетенції. Дослідити вплив лідерських компетенцій на освітній процес. Вивчити онлайн-інструменти та платформи для розвитку лідерських навичок. Інтерактивні методи та тренінги. З'ясувати роль симуляцій, ігор та інтерактивних тренінгів у розвитку практичних навичок. Вивчити переваги використання кейс-стаді та ролевих ігор. Дослідити роль коучингу і наставництва у формуванні і вдосконаленні лідерських якостей. Знати методи і практики ефективного коучингу та наставництва в освітньому контексті. Освоїти інноваційні технології у підготовці лідерів. Оцінити	Ситуаційні завдання, тести

		впровадження нових технологій, таких як віртуальна та доповнена реальність для тренування лідерських навичок. Проаналізувати ефективності інноваційних підходів у розвитку лідерських компетенцій.	
4/6	Соціокультурні аспекти як основа для розвитку лідерських навичок в освітній сфері	Засвоїти розуміння поняття соціокультурного простору та його елементи. Дослідити вплив соціокультурного середовища на розвиток лідерських якостей. З'ясувати роль соціокультурного простору в розвитку інтелектуальних і особистісних якостей лідера. Обґрунтувати взаємозв'язок між соціокультурним середовищем і інтелектуальним розвитком. Розглянути взаємодію лідерства педагога і студента в соціокультурному середовищі. Дослідити динаміку взаємодії між педагогом і студентом. З'ясувати вплив соціокультурного контексту на педагогічні стратегії і студенське лідерство. Знати основи лідерства в умовах війни та соціальних криз, а також особливості розвитку лідерських якостей у кризових умовах. Дослідити роль соціокультурного простору в підтримці та формуванні лідерства під час конфліктів. Вивчити підходи до включення соціокультурних аспектів у освітні програми. Вміти надати рекомендації щодо формування ефективного соціокультурного середовища для розвитку лідерства.	Опитування
4/4	Психологічні умови як база для розвитку лідерських здібностей в освіті	Знати визначення психологічних аспектів лідерства та основні психологічні теорії, що стосуються лідерства. Дослідити роль особистісних якостей і внутрішніх процесів у формуванні лідерських навичок. З'ясувати вплив емоційного інтелекту на лідерство. Знати основні компоненти емоційного інтелекту. Дослідити вплив емоційного інтелекту на ефективність лідерства в освіті. Знати поняття мотивація і лідерство. Розглянути теорії мотивації, що впливають на лідерські навички та взаємозв'язок між мотивацією лідера та мотивацією здобувачів освіти або команди. Вивчити стратегії управління стресом для лідерів в освіті та психологічні техніки для управління стресом. З'ясувати роль стрес-менеджменту в підтримці ефективного лідерства. Розкрити можливості розвитку і саморегуляції лідерських навичок через психологічні практики. Знати психологічні методи і техніки для розвитку лідерських якостей (наприклад, рефлексія, коучинг). Дослідити важливість постійного самовдосконалення і саморегуляції для успішного лідерства.	Опитування, тести
2/4	Прикладні напрямки психології педагогічного лідерства	Ознайомитися з основами розвитку емоційного інтелекту в педагогічному лідерстві. Дослідити значення емоційного інтелекту для ефективного лідерства в освіті. Вивчити техніки розвитку емоційного інтелекту у педагогічних працівників та психологічні аспекти управління командою в	Опитування, тести

		<p>освітньому середовищі. Знати психологічні стратегії для мотивації і підтримки команди та методи управління конфліктами і стресом в педагогічному колективі. Дослідити коучинг і наставництво як інструменти педагогічного лідерства. З'ясувати роль коучингу і наставництва у розвитку лідерських якостей. Розглянути індивідуалізацію підходів до розвитку здобувачів освіти і педагогів. Вивчити психологічні принципи індивідуалізації освітнього процесу та методи адаптації лідерських стратегій до різних типів особистостей. Дослідити вплив соціокультурного контексту на педагогічне лідерство. Проаналізувати соціокультурні фактори, що впливають на лідерство в освіті. Вміти розробляти адаптовані стратегії лідерства для різних культурних та соціальних середовищ. Знати методи профілактики дезадаптації лідерів організації, збереження їх здоров'я і професійного довголіття. Дослідити групи прискореного розвитку як комплексний метод психологічного супроводу розвитку особистості успішного лідера організації.</p>	
--	--	--	--

Літературні джерела

1. Бояціс, Р., Гоулман, Д., Маккі, Е.. Емоційний інтелект лідера. Київ: Наш Формат, 2019. 288 с.
2. Від керівника до лідера: практичні поради для директорів шкіл та керівників відділів освіти. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/521/12.2019.pdf>
3. Єрмак, Т.М. (2021). Підготовка вчителів до формування лідерських навичок в учнів за програмою «Лідер у мені». Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, 46 (2), 188–195. doi: 10.31376/2410-0897-2021-2-46-188-195
4. Єрмоленко, А.Б. Сучасна модель розвитку лідерської компетентності педагогічних працівників професійної освіти в системі підвищення кваліфікації Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки, 1 (45), 2021. С. 205-213.
5. Єрмоленко, А.Б. Лідерство в контексті професійної діяльності педагога In: Інноваційні моделі розвитку науково-методичної компетентності педагогів професійної і фахової передвищої освіти: досвід, проблеми, перспективи: зб. матеріалів Міжнародної конференції з онлайн-трансляцією, м. Біла Церква, 20 травня 2021 р. Видавець ФОП Мокшанов В.В., м. Запоріжжя, Україна, 2021. С. 364-368.
6. Єрмоленко, А.Б. Школа лідерів професійної освіти як сучасна модель розвитку лідерської компетентності педагогічних працівників професійної освіти в системі підвищення кваліфікації Bilostok, s. Bilostok, Poland, 2021. С. 96-111.
7. Жигайло Н. Філософсько-психологічні аспекти лідерства в освіті та науці. Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. 2019. Випуск 4. С. 31–37
8. Зварич, Р., Тиш, Т. (2020). Управління кризовими ситуаціями та лідерство в умовах коронакризи. Вісник економіки, 2 (96), 135–147. doi: 10.35774/visnyk2020.02.135

9. Іванова О.М. Педагогічне лідерство як фактор підвищення ефективності навчального процесу. Вісник Львівського університету. Серія: Педагогічні науки. 2022. № 38. С. 147–154.
10. Коваль В.В. Педагогічне лідерство: сутність, структура, функції. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. 2021. № 15(1). С. 53–61.
11. Ковальська В. С. Педагогічне лідерство як умова формування стимулюючого освітнього середовища сучасного закладу освіти. Теорія і методика професійної освіти. Випуск 62. Том 1. 2023. С. 157-160.
12. Кожушко, Л.Ф., Пахаренко, О.В.. Лідерські якості особистості та умови їх формування: історико-педагогічний аспект. Вісник НУВГП. Серія «Економічні науки», 2021. 4(96), с. 26–35. doi: 10.31713/ve420213
13. Лаврентьєва О.О., Крупський О.П. Моделі розвитку лідерських якостей учнівської молоді: вітчизняний та зарубіжний досвід. Alfred Nobel University Journal of Pedagogy and Psychology. 2023. № 2 (26). С. 134-148.
14. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н.В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ, 2020. 232 с.
15. Освітнє лідерство: від теорії до практики : монографія / за наук. ред. В. Р. Міляєвої ; Київ ; Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2021. 296 с.
16. Семенов О.М. Педагогічне лідерство як чинник розвитку освітньої системи. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки. 2020. № 8(154). С. 136–143.
17. European Commission. (2023). The EDD Young Leaders Programme. Retrieved from <http://surl.li/pttxl>
18. European Study Center. (2023). Summer Intercultural Leadership Program. Retrieved from <https://www.studyabroad-france.eu/programs/summer/>
19. Haslam, S.A., Reicher, S.D., Platow, M.J. (2020). The new psychology of leadership: Identity, influence and power. New York: Routledge.
20. Texas A&M University San Antonio. (2023). Student leadership opportunities. Retrieved from <https://www.tamusa.edu/about-us/faculty-staff/professional-development/leadership-academy.html>
21. The University of Chicago (2023). LEADS the University of Chicago. Retrieved from <https://leadership.uchicago.edu/leads/>
22. Ukrainian Catholic University. (2023). Educating the future leaders of Ukraine. Retrieved from <https://ucufoundation.org>
23. United Nations Development Programme. (2023). The future of leadership. Retrieved from <https://www.undp.org/our-leadership>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися встановлених дедлайнів, а у разі їх порушення без поважної причини оцінка за

завдання може бути знижена. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час модульних контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).

- **Політика щодо відвідування:** За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5%	15%
Поточне оцінювання*	Модульний контроль 1**	Поточне оцінювання*	Модульний контроль 2**	Тренінги	Самостійна робота
Середнє арифметичне з оцінок отриманих під час опитування на кожному практичному занятті.	Модульна контрольна робота (1-4).	Середнє арифметичне з оцінок отриманих під час опитування на кожному практичному занятті.	Модульна контрольна робота (теми 5-8).	Оцінка за виконане завдання	Оцінка за виконане завдання

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом